

Základní škola a Mateřská škola Kokory

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

ŠKOLNÍ ROK 2023/2024

Vypracovala: Mgr. Jitka Vystavělová

Obsah

1. Základní údaje
2. Úvod
3. Východiska
4. Vstupní informace
 - 4.1. Charakteristika školy
 - 4.2. Mapování situace z hlediska rizikového chování
 - 4.3. Informační zdroje
5. Témata primární prevence
6. Základní záměry
 - 6.1. Cílové skupiny
 - 6.2. Dlouhodobé cíle
 - 6.3. Krátkodobé cíle
7. Realizace témat prevence rizikového chování
 - 7.1. Klíčové okruhy v činnosti školy
 - 7.2. Primární prevence rizikového chování v rámci vyučovacích předmětů
 - 7.3. Primární prevence rizikového chování v rámci třídnických hodin
 - 7.4. Primární prevence rizikového chování v projektech školy
 - 7.5. Primární prevence rizikového chování v aktivitách mimo vyučování
 - 7.6. Primární prevence rizikového chování v aktivitách pro rodiče
 - 7.7. Primární prevence rizikového chování při spolupráci s ostatními odborníky
8. Vzdělávání pedagogických pracovníků
9. Propagace školní preventivní strategie
10. Evaluace
 - Přílohy: Témata prevence
 - Plán akcí
 - Nabídka zájmových kroužků
 - Důležité kontakty
 - Krizový plán školy
 - Krizový plán školy pro řešení šikanování mezi žáky školy

1. Základní údaje

Název a adresa školy	Základní škola a Mateřská škola Kokory Kokory 251, 751 05
Zřizovatel	Obec Kokory
Ředitel	Mgr. Zuzana Zikmundová, DiS.
Telefon	581 746 251
E - mail	info@zskokory.cz

Školní metodik prevence	Mgr. Jitka Vystavělová
Konzultační hodiny	Čtvrtek 12.30 – 13. 15 a po domluvě
Telefon	581 746 251
E - mail	vystavelova@zskokory.cz

Výchovný poradce	Mgr. Jana Oslancová
Konzultační hodiny	Pondělí 12.30 – 13.15 a po domluvě
Telefon	581 746 251
E - mail	oslancova@zskokory.cz

2. Úvod

Nárůst rizikového chování včetně zneužívání návykových látek se týká i populace mládeže a dětí školního věku. Děti, které navštěvují ZŠ, patří k ohrožené skupině. Je tedy důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky a poskytnou žákům potřebné informace formou přiměřenou jejich věku. Z tohoto důvodu naše škola realizuje program primární prevence rizikového chování, do kterého je zapojeno co nejvíce spolupracujících subjektů.

3. Východiska

STRATEGIE (aktualizované strategie kraje)

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027 a Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2023 - 2025
- Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027
- Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2022 – 2027
- Krajský plán primární prevence rizikového chování v Olomouckém kraji na léta 2023 - 2026
- Strategie prevence a snižování škod spojeným se závislostním chováním v Olomouckém kraji 2023 -26

ZÁKONY

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 284/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, nabývá účinnosti dnem 1.října 2020, s výjimkou ustanovení části první čl. I bodů 6, 81 a 83, které nabývají účinnosti patnáctým dnem po dni jeho vyhlášení. Ustanovení části první čl. I bodu 12 pozbývá platnosti dnem 30. září 2025.
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- Zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek – „Tabákový Zákon“
- Zákon č. 422/2003 Sb. o sociální potřebnosti – ohlašovací povinnost školy při neomluvených hodinách (novela zákona č. 482/1991 Sb.)
- Zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí (více o ohlašovací povinnosti školy)

- Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže

VYHLÁŠKY

- Vyhláška č. 197/2016 Sb., kterou se mění Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška č. 248/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 412/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systému pedagogických pracovníků

METODICKÉ POKYNY A DOPORUČENÍ

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j.: MŠMT-21149/2016)
- Metodické doporučení k prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a ve školských zařízeních (č.j.: MŠMT 21291/2010-28) + přílohy pro jednotlivé typy rizikového chování:

1. návykové látky
2. rizikové chování v dopravě
3. poruchy příjmu potravy aktualizováno březen 2023
4. alkohol
5. syndrom CAN
6. školní šikana 2020
7. kyberšikana
8. homofonie
9. extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
10. vandalismus
11. záškoláctví
12. krádeže
13. tabák aktualizováno 2022
14. krizové situace spojené s násilím
15. netolismus

16. sebepoškozování
17. nová náboženská hnutí
18. rizikové sexuální chování
19. příslušnost k subkulturám
20. domácí násilí
21. hazardní hraní
22. Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních, (formulář Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS)
23. psychická krize – duševní onemocnění 2023

- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (č.j.: 14423/99-22)
- Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků (č. j. MSMT-43301/2013)
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (č.j.: 10194/2002 – 14)
související normy: *Zákon o sociální potřebnosti č. 422/2003 Sb. (novela zákona č. 482/1991 Sb.) – ohlašovací povinnost školy při neomluvených hodinách; Zákon o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb. (změny - platné znění od 1. 1. 2015 – více o ohlašovací povinnosti školy)*
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, (č.j.: 25884/2003-24)
související norma: *Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže č. 218/2003 Sb. platné znění od 1. 6. 2015*
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT (č.j.: 37 014/2005-25)
- Zásady přístupu k dětem, žákům, studentům s PAS v rámci vzdělávacího procesu
- Pomůcka k nově zakotveným právům a povinnostem pedagogických pracovníků a vyloučení žáka nebo studenta k 1. 9. 2017

ČŠI – hodnocení rizikového chování žáků základních a středních škol se zaměřením na oblast kyberšikany – tematická zpráva 2022/2023

4. Vstupní informace

4.1. Charakteristika školy

Základní škola a Mateřská škola Kokory je příspěvková organizace, plně organizovaná s devíti ročníky. Součástí je základní škola, školní družina, mateřská škola, školní jídelna a výdejna stravy v ZŠ. Školu navštěvují žáci z Kokor i okolních obcí. Dopravní obslužnost je velmi dobrá pro všechny věkové skupiny žáků i s ohledem na rozvrh školy. Školu navštěvuje na 1. stupni 67 žáků, na 2. stupni 70 žáků, v přípravné třídě je 10 dětí. Průměrný počet žáků ve třídách je 15. Z tohoto počtu žáků vyplývá, že možnost podchycení sociálně patologických jevů u žáků je usnadněna. Také znalost prostředí a rodin a komunikace s rodiči prevenci značně napomáhá. Ve třídách jsou integrovaní žáci, pracujeme podle nového ŠVP „Škola pro život“ od 1. 9.2023.

4.2. Mapování situace z hlediska rizikového chování

Ve škole existují prostory, kde je možno předpokládat výskyt rizikového chování u žáků, především u šaten, na toaletách a kolem školy, na autobusové zastávce.

Úroveň rizikového chování žáků na škole průběžně zjišťují třídní učitelé, učitelé a také děti vznášejí připomínky. Třídní učitelé se snaží o zlepšení klimatu jednotlivých tříd.

Mimo prostory školy a mimo dobu vyučování někteří žáci kouří, většina dětí dostala první cigaretu od kamaráda. Z dotazníkových šetření je zřejmé, že žáci, kterým rodiče dovolí návštěvy zábav, mimo školu konzumují alkohol. Jsou zaznamenány projevy vandalismu a vulgárního chování žáků.

4.3. Informační zdroje

- Informace od oblastního metodika prevence
- Odborné semináře a pracovní setkání
- Informace z médií, webových stránek, knih, časopisů (Prevence, Adiktologie), DVD a videokazet zaměřených na oblast rizikového chování
- Informace získané od pracovníků a žáků školy, také ze schránky důvěry
- Poznatky získané vlastním dotazníkovým šetřením

5. Témata primární prevence

Primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže je zaměřena v působnosti naší školy na:

a) předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků:

- záškoláctví,
- šikana, násilí,
- divácké násilí,
- kriminalita, delikvence, vandalismus,
- závislost na politickém a náboženském extremismu,
- rasismus, xenofobie,
- užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky – dále jen „UNL“),
- onemocnění HIV/AIDS a dalšími nemocemi šířícími se krevní cestou,
- poruchy příjmu potravy,
- netolismus (virtuální drogy) a patologické hráčství (gambling),

b) rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:

- domácího násilí,
- týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání,
- ohrožování výchovy mládeže,
- poruch příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie).

viz Příloha: Témata prevence

6. Základní záměry

6.1. Cílové skupiny

- Hlavní cílovou skupinou tvoří žáci 1. – 9. ročníku naší školy, s přihlédnutím k dětem ze sociálně slabého prostředí, dětem se slabým prospěchem, se specifickými poruchami chování a učení.
- Pedagogové
- Rodiče žáků naší školy, věnovat pozornost rodičům žáků, u kterých byl zjištěn výskyt návykových látek, konzumace alkoholu a kouření, zárodky šikany, záškoláctví.

6.2. Dlouhodobé cíle

Dlouhodobým cílem působení v oblasti prevence sociálně patologických jevů na naší škole je ve spolupráci s rodiči a institucemi je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku, s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům, schopné dělat samostatná (a pokud možno správná) rozhodnutí, s přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi, schopné řešit, případně schopné nalézt pomoc pro řešení problémů, s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám, podílející se na tvorbě prostředí a životních podmínek.

Dlouhodobé cíle

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- vytváření pozitivního sociálního klimatu, dodržování pravidel demokratického chování

- formování postojů ke společensky přijatelným hodnotám, důraz na základy právního a občanského vědomí žáků, mravních a morálních hodnot, humanistických a multikulturních postojů
- zvyšování sociální kompetence žáků, rozvíjení dovedností, které pomáhají orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování
- zlepšování komunikačních dovedností, zvyšovat schopnost zvládat konflikty a stres
- výchova k odmítání projevů agresivity, porušování zákona a sebedestruktivního chování

6.3. Krátkodobé cíle

- zorganizovat besedy - programy na téma prevence rizikového chování pro žáky, navazující na jednotlivé ročníky
- pokračovat ve spolupráci s PPP a SPC OK, pracoviště Přerov, Policií ČR
- informovat žáky (nástěnka, materiály ve studovně školy)
- nabídnout smysluplné využití volného času
- zapojovat děti do aktivit školy
- zajistit prezentaci MPP
- všechny tyto plány platí pouze v době prezenční výuky

Rozpočet akcí: upřednostňujeme akce dotované a akce vlastní

7. Realizace témat prevence rizikového chování

7.1. Klíčové okruhy v činnosti školy

- **okruh zdravého životního stylu** – výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, pohybové aktivity, výživa
 - **přírodovědný okruh** – biologie člověka, fyziologie, chemie
 - **okruh rodinné výchovy a výchovy k občanství**
 - **společenskovední okruh** – sociální dovednosti a kompetence
 - **sociálně právní okruh** – práva a povinnosti dítěte, právní aspekty sociálně patologických jevů, postoj společnosti
- Vytváření zdravého, bezpečného klimatu školy, dodržování pravidel demokratického, zodpovědného a slušného chování (VŘŠ).
 - Soustavné vzdělávání zaměstnanců školy a žáků v oblasti zdravého životního stylu (využívání odborné literatury ve studovně školy, využití nabídek DVPP, práce s internetem)
 - Orientace v sociálních vztazích, jejich praktické zvládnutí, předcházení stresovým situacím.
 - Důraz na základy právního a občanského vědomí žáka a význam dodržování právních norem.
 - Využití učebních osnov jednotlivých vyučovaných předmětů, a to zejména prvouky, vlastivědy, občanské a rodinné výchovy, přírodovědy, VV, ČJ, TV, CH, průřezových témat v 1. - 3. a 6. - 8. ročníku.
 - Využití metod doporučených pro preventivní témata v hodinách – diskuse, skupinová spolupráce, aktivity s herními prvky, zážitkové metody

- Využití nabídky aktivit PPP v oblasti prevence dle potřeby, sekundární prevence dle žádosti školy na prvním a druhém stupni v případě potřeby.

7.2. Primární prevence v rámci vyučovacích předmětů

1. stupeň

Prvouka 1. – 3. třída

- vhodné chování ve škole a ve společnosti, pravidla slušného chování
- postavení v rodině, funkce rodiny
- komunikace, mezilidské vztahy, chování k cizím lidem
- volný čas, režim dne
- péče o zdraví, krizové situace, přivolání pomoci

Přírodověda 4. – 5. třída

- základy rodinné a sexuální výchovy, sexuální zneužívání
- prevence zneužívání návykových látek
- osobní bezpečí, linka důvěry

Tělesná výchova 2. třída

- využití volného času
- seberealizace, sebepoznávání

Český jazyk 5. třída

- sebepoznávání a sebepojetí sloh a literární výchova
- mezilidské vztahy

2. stupeň

Výchova k občanství 6. – 7. třída

- sociální politika státu
- právní řád, právní ochrana, trestní právo
- náročné životní situace
- člověk a morálka
- člověk a dospívání
- hledání sebe sama
- ochrana duševního vlastnictví
- volnočasové aktivity, nabídka kulturních akcí

8. – 9. třída

- životní perspektivy
- příprava pracovního uplatnění
- globální společenské problémy
- sociální politika státu
- právní řád, právní ochrana, trestní právo
- náročné životní situace

Výchova ke zdraví 6. – 7. třída

- zdravý životní styl, životní prostředí
- mezilidské vztahy (sebepoznávání, naslouchání, empatie, komunikace, kooperace, respektování)
- dospívání (psychické a sociální zrání)
- rizika závislosti
- zákon a návykové látky
- projevy násilí
- posilování duševní odolnosti

Výchova ke zdraví 8. – 9. třída

- ochrana zdraví, hygienické návyky, duševní hygiena
- legislativa a prevence zneužívání návykových látek
- asociální chování
- krizové situace
- základy sexuální výchovy
- rozvoj osobnosti

Zeměpis 6. třída

- problémy současné Afriky (chudoba, nemoci, HIV, nevzdělanost)
- život různých kultur
- životní úroveň

9. třída

- rasismus, násilí, mezinárodní konflikty

Dějepis 9. třída

- projevy rasismu a antisemitismu
- národní nesnášenlivost

Cizí jazyk

- komunikace, společenská konverzace

- poznávání jiné kultury, zvyklostí

Biologie 8. třída

- biologie člověka
- lidská populace
- poškození lidského organismu vlivem drog, stresu

Chemie 8. – 9. třída

- bezpečné zacházení s chemickými látkami
- deriváty uhlovodíků (nebezpečí drog)
- rizika závislosti (léčiva, alkoholy)
- ochrana životního prostředí (voda, vzduch, tříděný odpad - plasty)

Očekávané výstupy v rámci prevence sociálně patologických jevů

1. stupeň

- žáci znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- žáci dokážou pojmenovat rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog
- žáci demonstrují jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- žáci mají povědomí o zákonech omezující kouření, požívání alkoholu a šíření drog
- žáci pojmenují základní mezilidské vztahy
- žáci mají povědomí o tom, že každé jednání ohrožující práva druhých / násilí, šikana,.../ je protiprávní
- žáci vědí, na koho se obrátit v případě, že je někdo ohrožuje
- žáci dokážou komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc

2. stupeň

- žáci znají zásady zdravého životního stylu a snaží se je uplatňovat
- žáci respektují odlišné názory jiných
- žáci uplatňují vhodné způsoby řešení neshod
- žáci znají různé způsoby komunikace a chování v životních situacích
- žáci znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a zná varianty odmítání návykových látek
- žáci se orientují v trestně právní problematice návykových látek
- žáci znají význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl
- žáci znají činnost orgánů právní ochrany občanů
- žáci zvládají účelné modely chování v krizových situacích

7.3. Primární prevence v rámci třídnických hodin

- vytváření pozitivního klimatu

- věnování zvýšené pozornosti problematickým žákům
- sledovat často se opakující absence žáků v rámci prevence záškoláctví
- včasná diagnostika sociálně patologických jevů, spolupráce s výchovnou poradkyní, preventistou školy, s odborníky a rodiči při jejich řešení

7.4. Primární prevence v projektech školy

Na naší škole spolupracují žáci různých věkových kategorií při akcích: Den Země, Den dětí, Den zdraví. Ekologie, dopravní soutěže, výstavy, exkurze, tradice Vánoc a Velikonoc, dle možnosti i výchovné koncerty a divadlo, výtvarné práce. Konají se pravidelná setkání 1. stupně, 2. stupně (pochvaly, přání k narozeninám, informace o připravovaných akcích). Školní družina pořádá dýňování pro děti s rodiči, pěvecko-recitační vystoupení při různých příležitostech, celodenní výlety ...)

viz Příloha: Plán akcí školy (web)

7.5. Primární prevence v aktivitách mimo vyučování

Našim žákům nabízíme možnost zapojit se do činnosti různých zájmových kroužků.

viz Příloha: Nabídka zájmových kroužků (web)

7.6. Primární prevence v aktivitách pro rodiče

a) formy práce s rodiči z pohledu primární prevence

- informační servis pro rodiče:
- seznámení s preventivní strategií školy
- seznámení se školním řádem
- seznámení s MPP
- poskytnutí adresáře poskytovatelů služeb s ohledem na problematiku zvládnutí soc. nežádoucího chování u dětí
- průběžná prezentace výsledků preventivních činností a aktivit
- aktivní formy spolupráce s rodiči:
- přímá účast rodičů na preventivní strategii školy
- kvalitní práce třídních učitelů směrem k rodičům
- školní akce určené pro rodiče s dětmi
- funkčnost poradenského systému školy (ŠMP, výchovný poradce, školní psycholog, externí poradenská činnost odborníka na škole)
- zavedení konzultačních hodin ŠMP
- přednášková činnost (přednášky, besedy)
- pasivní formy spolupráce s rodiči:
- písemná sdělení rodičům
- distribuce informačních materiálů

b) formy práce s rodiči z pohledu sekundární prevence

- seznámit rodiče s postupem školy v případě krizové situace (případ intoxikace, podezření na zneužívání návykových látek apod.)

- odborná pomoc rodičům (mimo rámec školy, předání kontaktů na odborné organizace)

- třídní schůzky a konzultační dny dle plánu práce školy
- kulturní vystoupení pro rodiče a veřejnost
- individuální pohovory
- informace na webových stránkách, prostřednictvím informační nástěnky
- informace o práci školy v místním tisku

7.7. Primární prevence při spolupráci s ostatními odborníky

Problémy spojené s formami rizikového chování je třeba řešit ve vzájemné spolupráci s ostatními organizacemi zabývajícími se primární prevencí v oblasti rizikového chování a ostatními odborníky.

Viz Příloha: Důležité kontakty

8. Vzdělávání pedagogických pracovníků

- vzdělávání pedagogických pracovníků v rámci organizace DVPP dle finančních možností školy a dle nabídky

9. Propagace školní preventivní strategie

- Využití stálé nástěnky
- Materiály / letáčky, publikace/ ve studovně školy
- Prostřednictvím www stránek školy

10. Evaluace

- Při hodnocení MPP využíváme kvantitativní (počet realizovaných akcí, počet zapojených žáků) a kvalitativní ukazatele.
- Vedeme záznam realizovaných aktivit. Zpětnou vazbu získáme pomocí dotazníků, anket.
- Sledujeme chování žáků v jednotlivých vyučovacích hodinách, na školních akcích a toto sledování uijeme k vypracování analýzy.
- Při hodnocení prevence využijeme také samostatných prací žáků.
- Dle možné nabídky využijeme sociologický výzkum.
- Zhodnocení efektivity MPP vypracuje preventista školy k 30. 6.

Dne: 8. 9. 2023

Mgr. Jitka Vystavělová

školní metodik prevence

Mgr. Zuzana Zikmundová, DiS.

ředitelka školy

Příloha: Témata prevence

1. Prevence drogových závislostí, alkoholismu a kouření

Cíle:

předcházet užívání návykových látek včetně alkoholu a tabáku
předcházet závislosti na návykových látkách a zdravotním problémům způsobených v důsledku konzumace drog
oddálit první kontakt s návykovými látkami, snižovat poptávku po OPL
podporovat žáky v jejich nápadech, potřebách a tvořivosti
aktivizovat žáky k pravidelným sportovním a zájmovým činnostem
proškolit učitele pro případ potřeby 1.pomoci intoxikovanému žákovi

Ukazatele úspěchu:

mezi žáky nekolují „zažité“ mýty o drogách
žáci mají reálný obraz „světa drog“ – znají negativa i pozitiva OPL
počet experimentů s drogou je nižší oproti standardu – normálu
ve škole je zdravé motivující prostředí, utvářené za pomoci žáků, vycházející z jejich nápadů a potřeb
žáci vyhledávají pravidelné zájmy a činnosti mimo školu (kroužky, sport...)
škola za spoluúčasti žáků pořádá zábavné akce, výlety, exkurze, mimoškolní aktivity
žáci se aktivně zapojují do protidrogové prevence - např. peer program
žáci mají zájem o návštěvy odborníků, mají potřebu diskutovat o problematice s učiteli
žáci jsou dobře informováni a vědí na koho se v případě potíží obrátit

2. Prevence šikany - posilování a rozvoj mezilidských vztahů

Prevence projevů xenofobie, rasismu, antisemitismu

Cíle:

předcházet šikaně – jejím projevům, stádiím a formám
předcházet projevům xenofobie, rasismu a antisemitismu
upevňovat obecně uznávané hodnoty a postoje společenského života
vyvracet předsudky a pěstovat úctu k životu
posilovat a rozvíjet zdravé vrstevnické vztahy
podporovat v žácích jejich přirozenou zvědavost a potřebu poznávat nové
zajistit bezpečnost žáků o přestávkách a skrytých místech školy (např.dozorem)
účinně a profesionálně postupovat při rozpoznání šikany v souladu s pokyny MŠMT
zasvětit do problematiky šikany i nepedagogické pracovníky
šířit objektivní, pravdivé informace o extremistických organizacích, nebezpečných ideologiích, sektách, náboženstvích, apod.

Ukazatele úspěchu:

mezi žáky nebují šikana
žáci mají zdravé sebevědomí a pozitivní přístup k okolí a ostatním
žáci samostatně myslí a rozhodují se, otevřeně říkají svůj názor, jsou tolerantní
žáci mají zájem a potřebu pospolitosti třídy (společné akce, výlety,..)
na půdě školy panuje důvěrná a bezpečná atmosféra
žáci se zajímají o multikulturní společnost a postoje (rasismus, xenofobie...)
žáci mají zájem o různá náboženství a kultury

žáci mají dostatek informací a znají rizika extremistických organizací, ideologií, sekt...
žáci jsou ochotni řešit své konflikty a nedorozumění dohodou a pod pedagogickým vedením najít řešení
žáci jeví zájem o návštěvy odborníků

3. Prevence rizikového sexuálního chování a virových onemocnění, Prevence sexuálního zneužívání a týrání - sexuální výchova

Cíle:

předcházet rizikovému sexuálnímu chování – promiskuitě, nebezpečím nechráněného styku, nemocem,...

předcházet rizikům předčasného sexuálního života – právní odpovědnost, citová nevyzrállost, antikoncepce, potraty,...

posilovat a upevňovat obecně uznávané hodnoty – rodina, mateřství, láska...

předcházet rizikům souvisejících s tělesnými a psychickými změnami – porozumění a péče o své tělo - ducha, informace o přirozených vývojových změnách, gynekologie, sexuologie a venerologie,...

předcházet rizikům sexuálního zneužívání, týrání a zanedbávání – pedofilie, sexuálního zneužívání, pornografie, znásilnění,...

předkládat témata sexuální výchovy jako přirozenou věc – pohlavní styk, odlišnosti obou pohlaví, homosexualita, úchyly,...

podporovat zdravé sebevědomí žáků a citlivě přistupovat k jejich problémům (první vztahy - lásky, růst a změny sekundárních pohl. znaků,...

Ukazatele úspěchu:

žáci lépe rozumí svým citům a tělesným změnám – nestydí se za ně...

žáci dokážou říci NE a umějí ho i přijmout – asertivní jednání

žáci dokážou rozlišit pozitiva a negativa sexuálního jednání (fyzická a psychická stránka)

žáci k sexu zaujímají zodpovědný postoj – znají rizika i pozitiva

žáci dávají přednost dlouhodobým vztahům postavených na lásce, partnerství a přátelství

žáci mají kladný postoj k obecně uznávaným hodnotám – rodina, mateřství...

žáci se orientují v problematice sexuální výchovy, vědí na koho se obrátit s problémy apod.

žáci mají zájem o návštěvy odborníků, mají potřebu diskutovat o problematice s učiteli

4. Prevence kriminality a delikvence (dle pokynu MŠMT), právní odpovědnost

Cíle:

vysvětlit a popsat základní projevy kriminality a delikvence (krádeže, násilí, vandalismus,...)

vysvětlit jednotlivé dílčí mechanismy a dynamiku trestných činů, přestupků (co se děje před, proč, co se děje potom, jak se cítí oběť,...)

předkládat a vysvětlovat modelové situace a zasazovat chování ve vztahu k normalitě a společenské normě

podporovat a zapojovat se do projektů realizovaných jinými subjekty (např. Den policistou,...)

zасvětit žáky do základních ustanovení Trestního zákoníku, Školního řádu, řádu obecně..

zasadit se o to, aby žáci znali svá práva ve společnosti - dětská práva, Chartu práv dítěte, Ústavu ČR apod.

upevňovat základní pravidla a hodnoty společenského chování

předkládat vhodný vzor společenského chování, dbát na dodržování zákona a být morální podporou

Ukazatele úspěchu:

žáci si jsou vědomi následků spáchání přestupku a trestného činu

žáci znají školní řád a jsou srozuměni s důsledky případného porušení

žáci respektují, znají základní lidská práva a hodnoty společenského chování

žáci vědí, na koho se obrátit v případě potíží a to nejen na půdě školy

škola má nižší výskyt kriminality

žáci mají důvěru v pedagogický sbor

5. Prevence záškoláctví

Cíle:

snížit počet zameškaných hodin

posilovat hodnotu vzdělání

vypracovat plán v souladu se ŠŘ a pokyny MŠMT na řešení neomluvené školní docházky (od třídního učitele, výchovného poradce, rodiče, oddělení sociálně právní ochrany dětí MěÚ až po policii)

spolupracovat s jinými subjekty na dodržování povinné školní docházky (sociální odbor, policie)

Ukazatele úspěchu:

počet zameškaných neomluvených hodin je nízký

žáci jeví zájem o výuku a jiné školní aktivity - cítí potřebu vzdělání

škola má dobré vztahy s úřady a jinými subjekty

škola má vypracovaný plán a postupy, jak řešit neomluvenou docházku

6. Zdravý životní styl

Prevence vzniku poruch příjmu potravy

Ekologie

Cíle:

podporovat zdravý životní styl žáků – životospráva, duševní hygiena, režim dne, stres,...

upevňovat kladný vztah ke svému tělu

seznámit žáky s různými styly života – vrcholový sport, modelky (plastická chirurgie), vegetariánství, život v komunitách,...

předcházet negativním vlivům medií a reklamy (tisk, TV, PC) – ideál krásy, odtržení od reality, módní trendy atd.

předcházet vzniku poruch příjmu potravy – anorexie, bulimie, diety, obezita,...

upevňovat a rozvíjet kladný vztah k životnímu prostředí – ekologii

naučit žáky poskytnout první pomoc a orientovat se v integrovaném záchranném systému

Ukazatele úspěchu:

žáci mají zájem o zdravý životní styl – účelně využívají svůj volný čas, umějí odpočívat – relaxovat...

žáci dbají o svůj zevnějšek a tělo (aktivně sportují, vyhledávají pohyb...)

žáci znají negativa a pozitiva různých stylů života

žáci přemýšlí o vlivu medií a reklamy na jejich život a mají potřebu o tom diskutovat

žáci mají kladný vztah k přírodě a životnímu prostředí

7. Prevence virtuálních drog - patologického hráčství a závislosti na počítačových hrách

Cíle:

seznámit žáky se základními pojmy virtuálních drog – TV, PC, Reality show, výherní automaty, sázení,...

předcházet zdravotním, sociálním a psychickým poškozením v důsledku přílišného užívání virtuálních drog – znecitlivění, ztráta reality, snížení sebekontroly, násilí, závislost, gambling,...

stanovit a posilovat v žácích pravidla pro užívání virtuálních drog

podporovat počítačové hry, filmy s kladnými stránkami obsahu (postřeh, vědomosti, koordinace pohybů, soustředění...)

Ukazatele úspěchu:

žáci znají základní pojmy, pozitiva a negativa virtuálních drog

žáci si jsou vědomi pravidel pro užívání virtuálních drog a znají následky jejich porušování

žáci nevyhledávají pouze hry s tematikou násilí, zabíjení a dalších kriminálních činů

Příloha: Nabídka zájmových kroužků

- Relaxační kroužek I, II
- Pomáháme s učením
- Výtvarný rukodělný kroužek
- Čtenářský klub I, II
- Matematika jinak I, II
- Vaření
- Robotický kroužek 1,2
- Turistický kroužek
- Klub zábavné logiky a deskových her
- Angličtina hravě
- Čeština hravě
- Flétna
- Školní pěvecký sbor

Plánované akce školy – viz školní akce vyvěšeny ve sborovně a na webu

Příloha: Důležité kontakty

Policie ČR, Přerov 974 778 701
Mgr. Miluše Zajícová 974 778 207 miluse.zajicova@pcr.cz
Mgr. Lenka Vanková 974 778 208 lenka.vankova3@pcr.cz

Městská policie Přerov, Oddělení prevence kriminality
604 227 787 prevence@prerov.eu

(Pavel Vojtášek) pavel.vojtasek@prerov.eu
(Lenka Škodová) 608 727 275 lenka.skodova@prerov.eu

Magistrát města Přerova, Oddělení sociálně právní ochrany dětí
Bc. Eva Poláchová, DiS **581 268 792** eva.polachova@prerov.eu
Mgr. Veronika Zaoralová **581 268 783** veronika.zaoralova@prerov.eu
Bc. Vlasta Janů **581 268 780** vlasta.janu@prerov.eu
Mgr. Romana Vavříková **581 268 777** romana.vavrikova@prerov.eu

PPP a SPC Olomouckého kraje, pracoviště Přerov, Kouřilkova 8
(Mgr. Silvie Houšťavová) 581 217 760 houstavova@ppp.prerov.cz
Mgr. Anna Kubíková 775 887 201 kubikova@ppp-prerov.cz

P – centrum, Olomouc
585 221 983 info@p-centrum.cz

Krajská hygienická stanice Olomouc, Wolkerova 74/6, 779 00 Olomouc
Ing. Bohdana Šuláková 585 719 257 bohdana.sulakova@khsolc.cz
Dana Strnisková

Kontaktní krizové centrum KAPPA Přerov, B. Němcové 101/16
Mgr. Martina Shaw 773 821 001 prevence@kappa-help.cz
773 070 814

Sdružení D, Olomouc
MgAetMgr. Alena Palarčíková 733 104 076 palarcikova@sduzenid.cz
724 738 031 info@sduzenid.cz

Národní síť podpory zdraví - Přerov, Bayerova 3
Anna Stojanová 602 736 538 stojanova.nspz@seznam.cz

Olomoucká pobočka společnosti Člověk v tísni – Přerov, Komenského 15
Veronika Rysová 777 367 791 veronika.rysova@clovekvtsni.cz

Užitečné webové kontakty – pomoc, prevence, poradenství

www.prevence-info.cz

www.podaneruce.cz

www.sdruzenid.cz

www.p-centrum.cz

www.kappa-help.cz

www.minimalizacesikany.cz

www.linkabezpeci.cz

www.internetporadna.cz

www.amnesty.cz

www.sikana.org

www.nntb.cz

www.drogy-info.cz

www.drogy.net

www.infodrogy.cz

www.prevcentrum.cz

www.ssp-ol.cz

www.odrogach.cz

www.bezcigaret.cz

www.nekuratka.cz

www.antinikotin.cz

www.dokurte.cz

www.slzt.cz

www.asociace.org

www.terapeutickekomunity.cz

www.alkoholmetr.cz

www.drnespor.cz

www.alkoholik.cz

www.sananim.cz

www.stop.cz

www.obezita.cz

www.anorekticka.cz

www.idealni.cz

Příloha: Krizový plán školy

Postupy při zjištění rizikových jevů

Postup při nálezů alkoholu nebo OPL ve škole:

- látku nepodrobovat žádnému testu
- o nálezů ihned uvědomit vedení školy
- sepsat stručný zápis (datum, čas, místo nálezů, jméno žáka, třída)
- vyjádření žáka.
- nechat podepsat zápis žákem, odmítne – li, uvést do zápisu; uložit u ŠMP
- zápisu a rozhovoru je přítomna ředitelka nebo její zástupkyně
- o nálezů informovat zákonné zástupce žáka, popřípadě OSPOD a v případě OPL Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky

Při **kouření** ve škole, v areálu školy nebo na školních akcích pedagogický pracovník zabrání žákovi v další konzumaci, odebere tabákový výrobek, sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka – odkud, od koho tabákový výrobek dostal. ŠMP záznam uloží do své agendy. Dále zapíše do žákovské knížky a projedná přestupek se zákonným zástupcem žáka, následuje výchovné opatření podle školního řádu. Při opakovaném přestupku splní škola oznamovací povinnost a vyrozumí OSPOD.

Při **požití alkoholu** ve škole, v areálu školy nebo na školních akcích je alkohol žákovi odebrán, pedagog zváží momentální stav žáka, v případě ohrožení zdraví a života zavolá lékařskou pomoc. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka – odkud, od koho alkohol dostal. ŠMP záznam uloží do své agendy. Vyzve zákonného zástupce žáka, aby si přišel osobně své dítě vyzvednout. Orientační test na přítomnost alkoholu je možné provést pouze na základě předem získaného písemného souhlasu zákonného zástupce žáka. Následuje projednání přestupku a sankce podle školního řádu.

Podobný postup je i v případě příchodu žáka pod vlivem alkoholu. Navádění jiných žáků ke konzumaci alkoholu je rovněž považováno za nebezpečné. Při opakovaném nebo kombinovaném přestupku splní škola oznamovací povinnost a vyrozumí OSPOD.

Při **podezření z užití a distribuce drogy (omamné a psychotropní látky)** pedagogický pracovník se řídí metodickým pokynem k primární prevenci rizikových jevů u dětí ve školních zařízeních (ve sborovně 2. stupně) a školním řádem. (všem osobám je v prostorách školy zakázáno užívat návykové látky, manipulovat s nimi, neplatí v případě, kdy osoba užívá návykové látky v rámci léčebného procesu, který jí byl stanoven zdravotnickým zařízením).

Látku žákovi odebrat, nepodrobovat žádnému testu, dále postupovat jako v případě požití alkoholu.

Rozlišit uživatele od distributora.

Distribuce je trestný čin, užívání přestupek proti školnímu řádu. Škola splní oznamovací povinnost a vyrozumí OSPOD, požádá o pomoc Policii ČR.

Při **krádeži a vandalismu** pedagogický pracovník sepíše záznam do deníku prevence, pokud se objektivně vyšetří pachatel, následuje zápis do žákovské knížky, projednání přestupku se zákonným zástupcem, výchovné opatření podle školního řádu nebo snížená známka z chování. V případě vyšetřené krádeže je třeba zajistit vrácení nebo náhradu škody poškozenému, podle závažnosti přizvat Policii ČR a informovat OSPOD. Při projevech vandalismu trvat na náhradě škody, jejím odstranění, pokud je to možné dotyčným žákem.

Při **záškoláctví**: rodič je povinen omluvit nepřítomnost žáka v souladu se školním řádem, pokud tak neučiní, má žák neomluvené hodiny. Zákonný zástupce je vyzván k návštěvě školy, záškoláctví jeho dítěte je s ním projednáno. O jednání je sepsán stručný zápis, uložen u ŠMP. Je třeba zjistit příčinu záškoláctví. U záškoláctví sekundárního typu je třeba příčinu odstranit. Následuje výchovné opatření podle školního řádu. Pokud nedojde k nápravě, informovat OSPOD.

Při **rizikových sportech/dopravě** ve škole, v areálu školy nebo na školních akcích pedagogický pracovník zabrání žákovi v dalším konání (chování v rozporu s pravidly, agresivní chování, nezvyklé jednání). Pedagog sepíše stručný záznam situace. ŠMP záznam uloží do své agendy. Dále zapíše do žákovské knížky a projedná přestupek se zákonným zástupcem žáka. S rodiči žáka domluví případné akce na zvýšení kompetencí dítěte v dopravním systému. Následuje výchovné opatření podle školního řádu. Téměř výlučně komunikujeme s rodiči, výjimečně - při opakovaném přestupku splní škola oznamovací povinnost a vyrozumí OSPOD, Policii ČR. Jak postupovat při úrazu – viz pokyny u knihy úrazů.

Případy **sexuálně rizikového chování**, kdy by měl pedagog zasáhnout

- pokud ho dítě neprovádí v soukromí
- pokud vznikne podezření, že při něm dítě nějak zraňuje sebe nebo někoho dalšího
- pokud se ze sexuálního chování stane nutkavé chování

Podle závažnosti řešíme s rodiči ve škole (VP, TU, ŠMP), jinak zprostředkujeme kontakt rodičů se specializovaným pracovištěm nabízejícím psychologické, terapeutické a poradenské služby. Stručný zápis jednání uloží ŠMP do agendy.

Je potřeba každé sdělení dítěte brát vážně. Zjištěné násilí páchané na dítěti je povinná škola oznámit na OSPOD nebo na Policii ČR, možno anonymně ohlásit www.protikorupcni-linka.cz

Při **týrání a zneužívání dětí** – každý případ je individuální. Pokud se nedaří navázat komunikaci s žákem, obrátit se na pedagogicko – psychologickou poradnu a pediatra. Cílem má být předejít vzniku traumatizace dítěte, zabránit pokračování a zabránit rozvoji dlouhodobých zdravotních, sociálních a psychologických následků. U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informována ředitelka školy. V podezření na týrání žáka kontaktujeme OSPOD, pokud máme jistotu, že byl spáchán trestný čin, kontaktujeme Policii ČR.

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Motivovat žáky k učení (přezkoušení, častá zpětná vazba, probírat styly učení- jak se učit). V případě potíží spolupracovat s rodiči, nabídnout konzultace, doučování (ped. intervenci), reedukaci (speciálně pedagogickou péčí), doporučit vyšetření v PPP, realizovat opatření (IVP nebo pedagog asistenta).

Použité zkratky:

ŠMP – školní metodik prevence

OSPOD – orgán sociálně právní ochrany dítěte

Příloha: Krizový plán školy pro řešení šikanování mezi žáky školy

SPOLEČNÝ POSTUP PŘI ŘEŠENÍ ŠIKANOVÁNÍ

a projevů xenofobie, rasismu, antisemitismu

Při podezření na výskyt šikany je doporučen tento sled kroků:

- 1. Ustanovit intervenční tým za účelem prošetření a řešení dané situace** ve složení: ředitelka školy, ŠMP, výchovná poradkyně, třídní učitel a dohodnout se na organizaci šetření a úkolech zúčastněných
- 2. Vyslechnout osoby, které informovaly o výskytu šikany a následně oběť šikanování.**
Zjistit: kdo je agresorem
kdo se podílí
kdo je vykonavatelem
jak dlouho to trvá, kdy poprvé, kdy naposledy
co, kdy, kde a jak dělali agresoři oběti
kdo a kolik je obětí
- 3. Nalézt a vyslechnout svědky.**
Zjistit: kdo je agresorem
kdo se podílí
kdo je vykonavatelem
jak dlouho to trvá, kdy poprvé, kdy naposledy
co, kdy, kde a jak dělali agresoři oběti
kdo a kolik je obětí
- 4. Zajistit ochranu obětem**
- 5. Vyslechnout agresory** – individuálně, znemožnit jejich domluvu

NEKONFRONTOVAT OBĚŤ S AGRESOREM!

- 6. Výchovné opatření** – svolání výchovné komise (je vhodné zvát jednotlivé páry rodičů jednotlivě), sdělit rodičům výchovné opatření, v případě škody na majetku způsob náhrady, obě strany podepíší zápis z jednání
- 7. Odmítají- li rodiče kontakt a spolupráci se školou** nebo jde o závažnou formu šikany oznámit situaci OSPOD a Policii ČR
- 8. Setkání a rozhovor s rodiči oběti**, informovat je o zjištěních a závěrech, domluvit se na dalších opatřeních
- 9. Dohodnout se s rodiči obou stran konfliktu** o způsobu informovanosti o dítěti
- 10. Zlepšit celkové klima třídy, školy** – diagnostika vztahů za účasti PPP

POPLACHOVÝ PLÁN PŘI VÝBUCHU SKUPINOVÉ ŠIKANY

Jedná - li se o pokročilou formu šikany (výbuch skupinového násilí vůči oběti), následuje tento postup:

- 1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti**
- 2. Domluva pedagogických pracovníků na postupu vyšetřování**
- 3. Zabránění domluvě agresorů**
- 4. Pokračující pomoc oběti**
- 5. Nahlášení policii**
- 6. Vlastní vyšetřování**

V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat jí péči pedagogicko – psychologické poradny, případně psychologů a jiných odborníků.